

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 420/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Poláčkovou, LL.M., Palárikova 88, Čadca, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 21/2017 z 31. januára 2017 a uznesením Okresného súdu Čadca sp. zn. 5 C 50/2011 z 30. novembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Poláčkovou, LL.M., Palárikova 88, Čadca,

ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 21/2017 z 31. januára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 50/2011 z 30. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania o zaplatenie 13 277,56 € s prísl. z titulu vrátenia kúpnej ceny za motorové vozidlo vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 50/2011 v procesnom postavení žalovaného.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 50/2011 z 26. júna 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 3/2015 z 5. marca 2015 bol sťažovateľ zaviazaný žalobcom zaplatiť žalovanú sumu, keďže motorové vozidlo, ktoré im predal, bolo kradnuté a kúpnopredajná zmluva uzavretá medzi sťažovateľom a žalobcami bola z tohto dôvodu neplatná, keďže sťažovateľ sa nikdy nestal vlastníkom predmetného auta, a teda nemohol na žalobcov platne previesť vlastnícke právo k nemu. Auto bolo žalobcom políciou odňaté, a žalobcovia teda prišli nielen o auto, ale aj o peniaze, ktoré sťažovateľovi na základe kúpnopredajnej zmluvy ako predávajúcemu uhradili. Z tohto dôvodu okresný súd zaviazal sťažovateľa vrátiť žalobcom kúpnu cenu.

Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku sp. zn. 5 C 50/2011 z 26. júna 2014 rozhodoval okresný súd o trovách konania. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 C 50/2011 z 30. novembra 2015 bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť žalobcom trovy konania z titulu právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvého stupňa v sume 6 131,43 € a 295,15 € v odvolacom konaní, ako aj 796,50 € z titulu zaplateného súdneho poplatku.

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 21/2017 z 31. januára

2017, ktorým zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania pred súdom prvého stupňa a zaviazal sťažovateľa nahradiť žalobcom trovy konania z titulu právneho zastúpenia v sume 4 962,43 € a v sume 796,50 € z titulu zaplateného súdneho poplatku, všetko do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Sťažovateľ upozorňuje na skutočnosť, že žalobcovia (resp. žalobkyňa v prvom rade) podali identickú žalobu už v minulosti (v roku 2001), avšak konanie bolo v dôsledku jej späťvzatie zastavené. Späťvzatie žaloby nebolo žalobkyňou v prvom rade nijako odôvodnené. Sťažovateľ považuje za dôležitú tiež skutočnosť, že nemal v čase uzavretia kúpno predajnej zmluvy so žalobcami nijakú vedomosť o tom, že sporné vozidlo bolo kradnuté, keďže ho kúpil v dobrej viere o tom, že ho kupuje od vlastníčky.

Sťažovateľ v prvom rade zastáva názor, že by to mali byť práve žalobcovia, ktorí by mu napriek jeho neúspechu vo veci mali nahradiť trovy konania, argumentujúc, že on svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby, a bolo preto namieste postupovať v zmysle § 143 v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), podľa ktorého odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania.

Napadnuté uznesenia neobsahujú podľa názoru sťažovateľa žiaden výrok o nároku sťažovateľa na náhradu trov konania v sume 5 658,49 €, hoci si ho uplatnil dvoma samostatnými podaniami. Sťažovateľ zároveň zdôrazňuje, že žalobcovia ho pred podaním žaloby vôbec nekontaktovali, pričom on nespôsobil neplatnosť kúpnej zmluvy. V tejto súvislosti sťažovateľ ďalej uvádza, že *„... žalobcom po zistení, že vozidlo bolo kradnuté navrhol, že ak mu jeho predávajúca [REDAKOVANÉ] vráti kúpnu cenu za vozidlo, vráti ju dobrovoľne, inak musí byť nárok uplatnený súdne. Následne žalobkyňa [REDAKOVANÉ] podala trestné oznámenie aj prvú žalobu, ktorú vzala späť bez udania dôvodu, čo si s odstupom 10-tich rokov rozmyslela a žalobu podala s manželom znova. Sťažovateľ teda žalobcov k žalobe nikdy nedonútil, ani nedal príčinu na jej podanie... Pritom je právne podstatné, že podaním žaloby s časovým odstupom 10-tich rokov, ktorý spôsobili*

žalobcovia, ohrozili práva všetkých predošlých vlastníkov vozidla vrátane [REDACTED], ktorí ho tiež nadobudli ako kradnuté v tom, že už nemusia mať možnosť vymáhať svoj nárok pre neexistenciu subjektu, ktorý vozidlo vlastnil pred nimi, nehovoriac o tom, že vozidlo stratilo na akejkoľvek hodnote, a pritom už ani neexistuje.“.

Sťažovateľ zastáva názor, že pre prípad, ak by mu v jeho veci konajúce všeobecné súdy nepriznali nárok na náhradu trov konania, by ako krajná alternatíva prichádzala do úvahy aplikácia § 150 OSP, na základe ktorej by všeobecné súdy nepriznali náhradu trov konania žiadnej zo strán sporu.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDACTED]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu Žilina zo dňa 31. januára 2017, sp. zn. 9 Co/21/2017, bolo porušené.

2. Základné právo [REDACTED]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Čadca zo dňa 30. septembra 2015, sp. zn. 5 C/50/2011, bolo porušené.

3. Uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 31. januára 2017, sp. zn. 9 Co/21/2017 a uznesenie Okresného súdu Čadca zo dňa 30. septembra 2015, sp. zn. 5 C/50/2011 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

4. *Krajský súd Žilina a Okresný súd Čadca sú povinní uhradiť [REDACTED]... trovy konania...*“

Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd rozhodol aj o odklade vykonateľnosti napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

II.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 5 C 50/2011 z 30. novembra 2015

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti uzneseniu okresného súdu z 30. novembra 2015 mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 21/2017 z 31. januára 2017

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či nie je zjavne neopodstatnená. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ zastáva názor, že v jeho právnej veci mali okresný súd a krajský súd primárne aplikovať § 143 OSP a na tomto právnom základe zaviazať žalobcov na náhradu trov konania v jeho prospech, keďže sťažovateľ svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní oboznámil s odôvodnením oboch napadnutých uznesení, ako aj s ďalšími prílohami sťažnosti a v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na relevantné časti odôvodnení napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu.

V napadnutom uznesení okresného súdu sa okrem iného uvádza:

„... Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Vzhľadom na skutočnosť, že rozsudkom č. k. 5 C/50/2011-348 z 26. 6. 2014 súd v plnom rozsahu vyhovel návrhu navrhovateľov v rade 1/ a 2/, teda navrhovatelia v rade 1/ a 2, mali vo veci plný úspech a v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. im prináleží náhrada trov konania.

Trovy konania si vyčíslili jednak navrhovatelia v rade 1/ a 2/ a aj odporca. Odporca tieto predložil súdu pre prípad, že o náhrade trov konania nebude rozhodovať podľa § 150 O. s. p. ale podľa § 142 O. s. p. , a to podľa § 143 O. s. p.

Podľa § 143 O. s. p. odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania.

Podľa § 150 ods. 1 O. s. p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Vzhľadom na vyčíslenie trov konania neúspešným odporcom s odvolaním sa na § 150 ods. 1 O. s. p. sa súd otázkou, či dané ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. je možné aplikovať v predmetnom prípade. Pre aplikáciu tohto ustanovenia musia byť splnené nasledovné podmienky, a to jednak splnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania a okrem toho súd musí dospieť k záveru, že sú dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Súd vyššie ustálil, že navrhovatelia v rade 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania na základe zásady úspechu v plnej výške. Preto súd skúmal iba druhú podmienku, t. j. či sú dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Pri tomto posudzovaní je potrebné prihliadnuť nielen na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril (a či účastník konania mohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť) ale aj na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Navyše musí ísť o výnimočnú situáciu, keďže moderačné právo súdu v otázke náhrady trov konania je výnimočným postupom, čo zdôrazňuje aj výslovné použitie pojmu výnimočne v znení ust. § 150 ods. 1 O. s. p.

Pri posudzovaní, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril (a či účastník konania mohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť) mal súd z to, že navrhovatelia v rade 1/ a 2/ zotrvali počas celého konania na svojom počiatočnom žalobnom návrhu, ktorý nemenili, tak isto nemenili svoje skutkové vyjadrenia a k tomuto návrhu pripojili všetky relevantné doklady, ktoré predložiť v čase podania návrhu mohli.

Ďalej si súd všímal okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Navrhovatelia v rade 1/ a 2/ svoj nárok uplatnili z titulu vydania bezdôvodného obohatenia - kúpnej ceny, ktorú zaplatili odporcovi na základe neplatnej kúpnej zmluvy, pretože predmet kúpy- vozidlo, nevlastnil v čase predaja odporca.

Ako je uvedené vyššie, navrhovatelia v rade 1/ a 2/ zotrvali počas celého konania na svojom počiatočnom žalobnom návrhu, návrhu sa pridržiaval aj odporca, ktorý tvrdil, že nevedel, že ide o vozidlo kradnuté, namietal premlčanie. Súd rozsudkom č. k. 5 C/50/2011-348 z 26. 6. 2014 ustálil, že kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k vozidlu, je zmluvou absolútne neplatnou, nakoľko išlo o vozidlo kradnuté, nemohol odporca previezť vlastnícke právo k veci, ktorú nevlastní. Navrhovatelia v rade 1/ a 2/ zaplatili kúpnu cenu, vozidlo im bolo odobraté. Na základe uvedeného skutkového stavu má súd za to, že to neboli navrhovatelia, kto zapríčinil podanie návrhu a vedenie súdneho konania, naopak, bol to odporca, ktorý uzatvoril s navrhovateľmi v rade 1/ a 2/ neplatnú kúpnu zmluvu, zinkasoval kúpnu cenu apo zistení, že ide okradnuté vozidlo a jeho odobratí donútil navrhovateľov v rade 1/ a 2/ uplatniť si tento nárok na súde. Je pri tom nerelevantné, či v čase predaja vozidla odporca vedel alebo nevedel o tom, že je vozidlo kradnuté. O uvedenej skutočnosti bol informovaný už pred začatím súdneho konania (pri vyšetrovaní podozrenia z trestného činu podvodu) a nič mu nebránilo v dohode s navrhovateľmi v rade 1/ a 2/ tak, aby zabránil začatiu a vedeniu konania. Podanie návrhu na začatie konania teda jednoznačne zavinil odporca.

Vzhľadom na vyššie uvedené zistenia a z nich vyvodené názory súdu, tj. že navrhovatelia v rade 1/ a 2/ zotrvali počas celého konania na svojom počiatočnom žalobnom návrhu, ktorý nemenili a k tomuto návrhu pripojili všetky relevantné doklady, ktoré predložiť v čase podania návrhu mohli, že podanie návrhu zapríčinil odporca, mal súd za preukázané, že neboli splnené podmienky rozhodnutia podľa § 150 ods. 1 O. s. p., nakoľko vo veci nie sú dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd sa nezaoberal osobnými, majetkovými, zárobkovými a inými pomermi všetkých účastníkov konania, nakoľko iba odporcova prípadná nepriaznivá finančná situácia nemôže byť výlučným dôvodom nepriznania náhrady trov v zmysle § 150 ods. 1 O. s. p. Zmyslom ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. je odstránenie tvrdostí pri náhrade trov konania, ktoré by nastali, ak by sa uplatnila plne zásada úspešnosti pri náhrade trov konania, pričom takáto tvrdosť nevznikla. Navrhovatelia v rade 1/ a 2/ si uplatnili nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a v konaní boli plne úspešní. Súd nenašiel dôvody osobitného zreteľa ani výnimočnosť situácie, ktoré by v tomto prípade odôvodňovali úplné či čiastočné nepriznanie náhrady

trov konania navrhovateľom v rade 1/ a 2/. Po posúdení vyššie uvedeného súd aplikáciu § 150 ods. 1 O. s. p. na daný prípad vylúčil.

Ako je vyššie uvedené, súd sa nestotožnil s názorom odporcu, že konanie zapríčinili navrhovatelia v rade 1/ a 2/ a z uvedeného dôvodu ani nebol dôvod na náhradu trov konania aplikovať § 143 O. s. p.

Keď súd ustálil, že navrhovateľom v rade 1/ a 2/ prináleží v konaní náhrada trov konania v plnej výške na základe zásady úspechu a nebol dôvod aplikovať § 150 ods. 1 O. s. p. ani § 143 O. s. p., zaoberal sa ďalej otázkou výšky priznaných trov právneho zastúpenia - zistením hodnoty sporu a hodnoty jedného úkonu a posúdením úkonov z hľadiska ich účelnosti. Pri vyúčtovaní trov právneho zastúpenia určil právny zástupca odporcu za tarifnú hodnotu veci sumu 13277,56 €, s čím sa súd stotožnil, keďže predmetom konania bol nárok na zaplatenie sumy 13277,56 € a z tejto výšky vychádzal pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ktorá je vo výške 287,14 €.

V relevantnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu sa uvádza:

„Odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa, pokiaľ išlo o skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne a nezákonne aplikoval ust. § 143 OSP a ust. § 150 OSP. Podľa ustanovenia § 143 OSP žalovaný, ktorý nemal úspech vo veci má právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ak svojim správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania. Ustanovenie § 143 dopadalo na prípady, kedy žalovaný úspech nemal a napriek tomu za podmienok tam uvedených mu nárok bol priznaný. Aby bolo možné použiť ustanovenia § 143 OSP, je treba skúmať, či príčina vedúca k podaniu žaloby nebola v správaní žalovaného (nedostatok príčinnej súvislosti medzi správaním žalovaného a podaním návrhu na začatie konania). V preskúmvanej veci je nepochybné, že žalovaný príčinu k podaniu žaloby dal, keď uviedol, že pokiaľ mu nevráti kúpnu cenu [REDACTED], od ktorej predmetné vozidlo kúpil, musia žalobcovia uplatniť ich nárok súdne. Sama skutočnosť, že sa nesnažili pred podaním žaloby ďalej dohodnúť na mimosúdnom vyriešení sporu a nekontaktovali žalovaného pred podaním žaloby by bola na ťarchu žalobcov v prípade, ak by žalovaný uznal ich nárok v konaní pred súdom a z tohto dôvodu by súd vyhovel žalobe žalobcov. V takom prípade, by bolo možné aplikovať ust. § 143 OSP,

no keďže k takémuto správaniu žalovaného nedošlo nebolo možné aplikovať predmetné ustanovenie.

7) Ustanovenie § 150 ods. 1 OSP umožňovalo súdu výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti nepriznať, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Toto zákonné ustanovenie tak upravuje výnimku zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu, avšak predpokladom jeho použitia je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa, preto má byť jeho použitie výnimočné. Môže to byť odôvodnené tým, že by strohá aplikácia ustanovenia o náhrade trov mohla v konkrétnom prípade viesť k nežiaducim tvrdostiam. Použitie tohto ustanovenia dopadá na tú stranu, ktorá by mala inak nárok na náhradu trov konania, preto pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadnuť na osobné, majetkové, zárobné aj iné pomery strán v konaní, teda nielen toho, koho by podľa všeobecných ustanovení o trovách konania postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, koho majetková sféra by bola aplikáciou tohto ustanovenia dotknutá. Zároveň pri hodnotení dôvodov hodných osobitného zreteľa má súd prihliadať aj na okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť aj na postoj strán v konaní. V preskúmanej veci odvolací súd preskúmaním obsahu spisu také dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mali byť použité pre aplikáciu výnimočného ustanovenia § 150 ods. 1 OSP nezistil, rovnako ako súd prvej inštancie, pričom odkazuje na odôvodnenie v napadnutom rozhodnutí.“

V nadväznosti na citované ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu neexistuje medzi týmito právami žiadna podstatnejšia odlišnosť (II. ÚS 27/07), a preto možno ich namietané porušenie preskúmať spoločne.

Ešte pred preskúmaním sťažostnej argumentácie sťažovateľa ústavný súd považuje za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne

oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Z napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu) vyplýva, že odvolací súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľa, pričom sa zaoberal posúdením otázky zavinenia strán konania na podaní žaloby, ako aj otázkou posúdenia existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania ani jednej zo strán sporu. Vo vzťahu k týmto skutočnostiam je napadnuté uznesenie krajského súdu dostatočne zrozumiteľné a logické a v nijakom prípade ho nemožno považovať za svojvoľné. Krajský súd jasne vysvetlil, prečo je toho názoru, že podanie žaloby na súd zaviniť sťažovateľ, ako aj to, prečo v danom prípade neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie nároku na náhradu trov konania.

Vo vzťahu k posúdeniu zavinenia sťažovateľa, že žalobcovia v predmetnej právnej veci podali žalobu, ústavný súd poukazuje na tvrdenie samotného sťažovateľa uvedené v sťažnosti, podľa ktorého „*Sťažovateľ žalobcom po zistení, že vozidlo bolo kradnuté navrhol, že ak mu jeho predávajúca [REDAKOVANÉ] vráti kúpnu cenu za vozidlo, vráti ju dobrovoľne, inak musí byť nárok uplatnený súdne.*“. Z citovaného zjavne vyplýva, že sťažovateľ nebol ochotný žalobcom kúpnu cenu vrátiť, pokiaľ táto nebude vrátená sťažovateľovi predávajúcou [REDAKOVANÉ]. Za týchto okolností žalobcovia nemali inú možnosť ako dosiahnuť vrátenie kúpnej ceny, než podať žalobu na súd. Sťažovateľ sa v súdnom spore o žalobe žalobcov bránil približne 6 rokov (konanie začalo v roku 2011

a skončilo v roku 2017), keď namietal premlčanie nárokov a podával odvolania proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa.

Za uvedených skutkových okolností ústavný súd nemôže akceptovať právnu konštrukciu sťažovateľa o zavinení žalobcov na vzniku sporu a jeho predložení súdu na rozhodnutie.

Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že okresný súd, ako aj krajský súd podľa jeho názoru správne aplikovali príslušné ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), konkrétne § 142 ods. 1 OSP, resp. § 255 ods. 1 CSP, o priznaní nároku na náhradu trov konania plne úspešným žalobcom.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa o tom, že v napadnutých uzneseniach okresného súdu a krajského súdu absentuje výrok o ním uplatnenom nároku na náhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že ak okresný súd a krajský súd na vec sťažovateľa neaplikovali § 143 OSP, tak zároveň nemali nijaký dôvod rozhodovať o sťažovateľom uplatnenom nároku na náhradu trov konania.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že v posudzovanej veci je právna úprava relevantná pre posúdenie opodstatnenosti sťažnostnej argumentácie vo vzťahu k záverom krajského súdu obsiahnutá v ustanoveniach § 142 ods. 1, § 143 a § 150 ods. 1 OSP, pričom od 1. júla 2016 platí pre jej posúdenie nová právna úprava obsiahnutá v § 255 ods. 1 a § 257 v spojení s § 470 ods. 1 CSP.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 143 OSP odporca, ktorý nemal úspech vo veci, má právo na náhradu trov konania proti navrhovateľovi, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie návrhu na začatie konania.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v Občianskom súdnom poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1. júla 2016 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní (spore). Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 143 OSP. Z uvedeného vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nepozná možnosť priznania náhrady trov konania neúspešnému žalovanému, ak svojím správaním nedal príčinu na podanie žaloby. Podľa novej úpravy jediná možnosť prelomenia zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania je vyjadrená v § 257 CSP (v zásade obdobná úprava ako pôvodná úprava v § 150 ods. 1 OSP), pričom už vo formulácii predmetného ustanovenia je *expressis verbis* vyjadrená požiadavka výnimočnosti jeho aplikácie v nadväznosti na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Zároveň je podstatnou aj okolnosť, že úpravu predtým obsiahnutú v § 150 ods. 1 OSP a teraz v § 257 CSP nebolo a nemožno zamieňať s prípadmi zamýšľanými v § 143 OSP.

Vzhľadom na to, že okresný súd rozhodoval o trovách konania za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a krajský súd za účinnosti Civilného sporového poriadku, nemožno opomenúť, že už zhrnutá zmena právnej úpravy vylúčila možnosť aplikácie § 143 OSP krajským súdom v odvolacom konaní (v prípade zmeňujúceho výroku) a okresným súdom (v prípade zrušujúceho výroku a vrátenia veci okresnému súdu). Uvedené teda vylučuje možnosť aplikácie označeného ustanovenia v prípade derogačného zásahu ústavného súdu, ku ktorému by došlo zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu v časti výroku potvrdzujúceho uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania pred súdom prvého stupňa (m. m. I. ÚS 187/2017).

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za žiaduce poukázať aj na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Ústavný súd zdôrazňuje, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.

K námietke sťažovateľa, že všeobecné súdy mali v krajnom prípade na vec aplikovať § 150 OSP (resp. § 257 CSP), ústavný súd v zhode s krajským súdom poukazuje na skutočnosť, že tieto ustanovenia upravujú výnimku zo zásady zodpovednosti za zavinenie

a predpokladom ich použitia je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa, pričom ich použitie má byť výnimočné. Aj vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa ústavný súd zastáva názor, že všeobecné súdy sa podrobne zaoberali posúdením existencie dôvodov osobitného zreteľa, pričom ich závery k tejto otázke sú z ústavnoprávneho hľadiska v plnom rozsahu akceptovateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a napadnutým uznesením krajského súdu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o porušení označených práv. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2017